

SANDIK GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ

SOLsandıkGönüllüleri

birinci bölüm

OY KULLANMA İŞLEMİ ÖNCESİ

İLETİŞİM SEÇİM GÜNÜ ÇOK ÖNEMLİ... BU NEDENLE GEREKLİ İLETİŞİM BİLGİLERİNİ ALDIĞIMIZA EMİN OLALIM!

- 01 Sandık Kurulu Üyesi
Müşahit
- 02 Okul Sorumlusu
- 03 Okul Sorumlusu Avukat
- 04 SOL Parti İl-İlçe Başkanlığı
- 05 SOL Parti Seçim Masası

OY VERME SAATİ

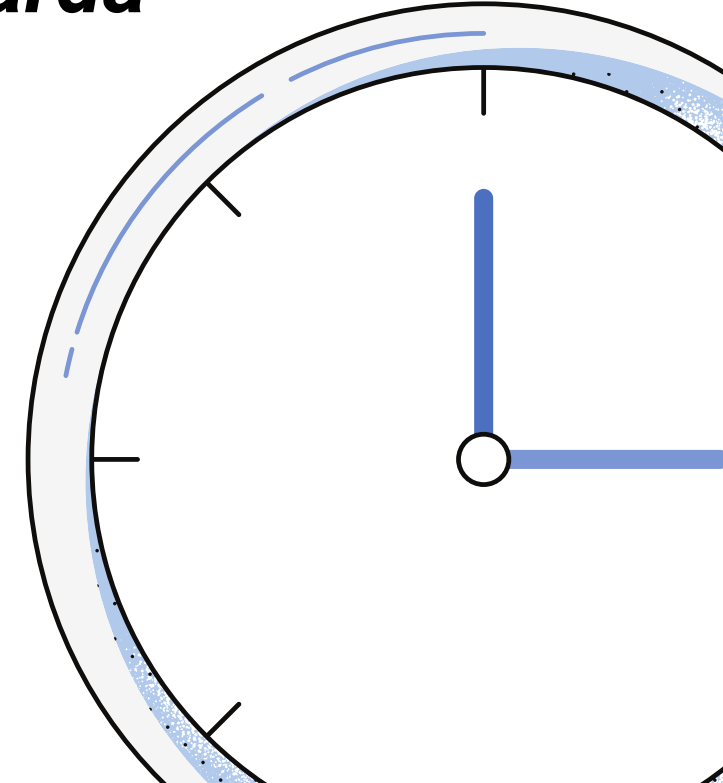
Oy verme işlemi batı illerinde 08:00'de başlayıp 17.00'de sona erer.

Doğu illerinde

(Adıyaman, Ağrı, Artvin, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Kars, Malatya, Kahramanmaraş, Mardin, Muş, Ordu, Rize, Siirt, Sivas, Trabzon, Tunceli, Şanlıurfa, Van, Bayburt, Batman, Şırnak, Ardahan, Iğdır ve Kilis)

*ise oy verme işlemi **07:00-16:00** saatleri arasında gerçekleştirilir.*

Oy verme işleminin başlamasından 1,5 saat önce (06:30) sandık kurulu üyelerimiz, müşahitlerimiz, okul sorumlularımız ve avukatlarımız görev yapacakları alanlarda olmalıdır.

SANDIK KURULU OLUŖMADAN ÖNCE

Sandık Kurulu Başkanı,
içinde “EVET/TERCİH mührü” ve “Sandık kurulu mührü” olan ağzı mühürlü kese ile içinde oy
pusulası ve zarfların bulunduğu paketleri **açmadan** sandık başına getirmek zorundadır.

SABİT SANDIK KURULU VE SEYYAR SANDIK KURULU NASIL OLUŞTURULUR? 1

Sabit sandık kurulu oy kullanma başlamadan **1 saat önce, 07.00'de**, sandık başında oluşturulur.

Seyyar sandık kurulu başkan ve üyeleri ise saat **06.00'da İlçe Seçim Kurulu'nda hazır** bulunmalıdır.

Sandık Kurulu, bir başkan ve bir kamu görevlisi üye ile son milletvekili seçiminde en çok oy alan beş partinin belirleyeceği birer üye olmak üzere toplam 7 kişiden oluşacak şekilde ilçe seçim kurulunca görevlendirilir.

SABİT SANDIK KURULU VE SEYYAR SANDIK KURULU NASIL OLUŞTURULUR? 2

Genelge 135 4.md.

Sandık kuruluna üye bildirme hakkı olan parti başka bir parti üyesini ancak yazılı onayını alarak bildirebilir.

Seyyar sandıkların her biri ilçe seçim kurulunca o ilçedeki sabit bir sandık ile ilişkilendirir.

Sabit ve seyyar sandık kurullarının oluşturulabilmesi için 135 sayılı genelgenin 4. maddesi uyarınca asil ve yedek üyelere -başkan dahil- en az 4 kişinin olması yeterlidir.

Asil ve yedek üyelere başkan dahil 4 kişinin bulunması sandık kurulunun oluşturulması için yeterlidir. Bu durumda eksik üyelere tamamlanması yoluna gidilmez.

SANDIK KURULUNUN YEDEK ÜYELERDEN DE TAMAMLANAMAMASI VE BAŞKAN DAHİL 4 KİŞİNİN ALTINA DÜŞMESİ HALİNDE NE YAPILIR?

Sandık kurulu başkanı sandık çevresindeki okur yazar herhangi bir seçmeni kurula alarak bu eksikliği gidermek durumundadır.

DİKKAT !

Böyle bir durumda SOL Parti müşahiti, mutlaka sandık kuruluna başvurmalı ve kurulda asıl üye olma imkanını kullanmalıdır.

Yeterli sayı sağlandıktan sonra sandık kurulu, üyelerin her birinin teker teker yemin etmesiyle görevine başlar. Sandık kurulu yemin ederek oluştuktan sonra gelen asil/yedek sandık kurulu üyeleri sandık kuruluna alınmaz.

SANDIK KURULUNUN ÖNCELİKLİ YAPACAĞI İŞLER-1

Sandık kurulu ant içme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yerini düzenleme işlerini bitirdikten sonra hazır bulunanlar önünde;

- Seçim gereçlerinin bulunduğu mühürlü paketler sandık kurulu üyeleri tarafından kontrol edilerek, açılır.
- Sandığın boş olarak getirildiğine dikkat edilmelidir aksi halde derhal tutanak tutularak sandık kurulu tutanak defterine işlenir.
- Sandık kurulu filigranlı kağıttan üretilmiş birleşik oy pusulalarını sayar, her birinin arkasını sandık kurulu mührüyle mühürler ve bunu sandık kurulu tutanak defterine geçirip imzalar.
- Filigranlı kağıttan üretilmiş YSK amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü taşıyan sarı renkli zarfları sayar, her birinin üzerine sandık kurulu mührünü basar ve zarfların sayısıyla, her birinin ön yüzünün sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olduğunu sandık kurulu tutanak defterine geçirip imzalar.

SANDIK KURULUNUN ÖNCELİKLİ YAPACAĞI İŞLER-2

- Seçmen listeleri imza için hazırlanır ve imza atılacak bölümlerin boş olduğu kontrol edilir.
- Sandık kurulu mührü ve EVET/TERCİH mührü masa üstüne koyulur.
- Zarf ve oy pusulaları masa üzerine düzgün bir şekilde koyulur.
- Sandık belirlenen alana koyulur ve üzeri mühürlenerek kapatılır.
- Kapalı oy verme kabinleri kurulur, içleri kontrol edilir.

ÖNEMLİ!

Sandık kurulunun bu öncelikli işlemlerinin yasa ve genelgeye uygunluğunun denetlenebilmesi için ***müşahitlerimiz oy verme işleminden 1,5 saat önce görev yerlerinde olmalıdır!***

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR-1

- Zarflar ve birleşik oy pusulalarının yasada belirlendiği şekilde olmaması halinde hatanın/eksikliğin ilçe seçim kuruluna gidilerek düzeltilmesi için bina sorumlularına haber verilir.
- Bu sebeple zarfların boş, pusula ve zarfların yırtık veya özel olarak işaretlenmiş olmadığı kontrolü, ayrılması ve tutanak altına alınması önemlidir.
- Malzeme torbasından çıkan tüm paketler ilk kez kurul önünde açılmalı ve paketlerin mühürlü olup olmadığı kontrol edilmeli, aksi durumlar hakkında tutanak tutulmalı ve bu durum sandık tutanak defterine şerh edilmelidir.
- Malzeme torbasından mühürlü olarak çıkması gereken malzemeler:
  - Sandık mührü ve EVET/TERCİH bulunduğu ağzı mühürlü kese
  - Oy pusulaları ve zarfların içine konulduğu paketler
  - Tutanak defteri ve sayım cetvelleri
  - 142 Nolu belgeler

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR-2

- Birleşik oy pusulaları ve zarfları sandık kurulu mührü ile mühürlenmiş bir şekilde gelirse bu husus derhal tutanak altına alınmalıdır.
- Seçmenler tarafından imzalanacak seçmen listesi ile kapıya asılan seçmen listesi karşılaştırılarak kontrol edilmeli. Bir tutarsızlık varsa tutanak altına alınmalıdır.
- Sandık kurulu tarafından, ilgili işlem yapıldıktan sonra imzalanması gereken hiçbir belgeye önceden imza attırılmadığına dikkat edilmelidir.

SEYYAR SANDIK KURULU NASIL ÇALIŞIR?

- Seyyar sandık kurulu bu işlemlerden sonra, seçmenlerin adreslerine göre bir güzergâh belirler ve sandık seçmen listesinde kayıtlı olan tüm seçmenlerin bildirdikleri adreslere tahsis edilen araçla gider.
- Seyyar sandık kurulu aracında yer olmaması halinde, müşahitler kendi araçlarıyla, kurula eşlik edebilir.
- Seçmenin adresinde bulunmaması veya makul sürede kapının açılmaması durumunda, bu husus sandık seçmen listesine şerh düşülür ve aynı zamanda tutanak defterine işlenerek imza altına alınır. Bu durumda o seçmenin adresine tekrar gidilmez.
- Onaylı seyyar sandık seçmen listesinde yazılı her seçmen, oy verme yetkisine sahiptir. Seçmenin, gizliliği ihlal etmeyecek şekilde oy vermesi sağlanır.

SEYYAR SANDIK KURULU NASIL ÇALIŞIR?

- Seyyar sandık kurulu bu işlemlerden sonra, seçmenlerin adreslerine göre bir güzergâh belirler ve sandık seçmen listesinde kayıtlı olan tüm seçmenlerin bildirdikleri adreslere tahsis edilen araçla gider.
- Seyyar sandık kurulu aracında yer olmaması halinde, müşahitler kendi araçlarıyla, kurula eşlik edebilir.
- Seçmenin adresinde bulunmaması veya makul sürede kapının açılmaması durumunda, bu husus sandık seçmen listesine şerh düşülür ve aynı zamanda tutanak defterine işlenerek imza altına alınır. Bu durumda o seçmenin adresine tekrar gidilmez.
- Onaylı seyyar sandık seçmen listesinde yazılı her seçmen, oy verme yetkisine sahiptir. Seçmenin, gizliliği ihlal etmeyecek şekilde oy vermesi sağlanır.

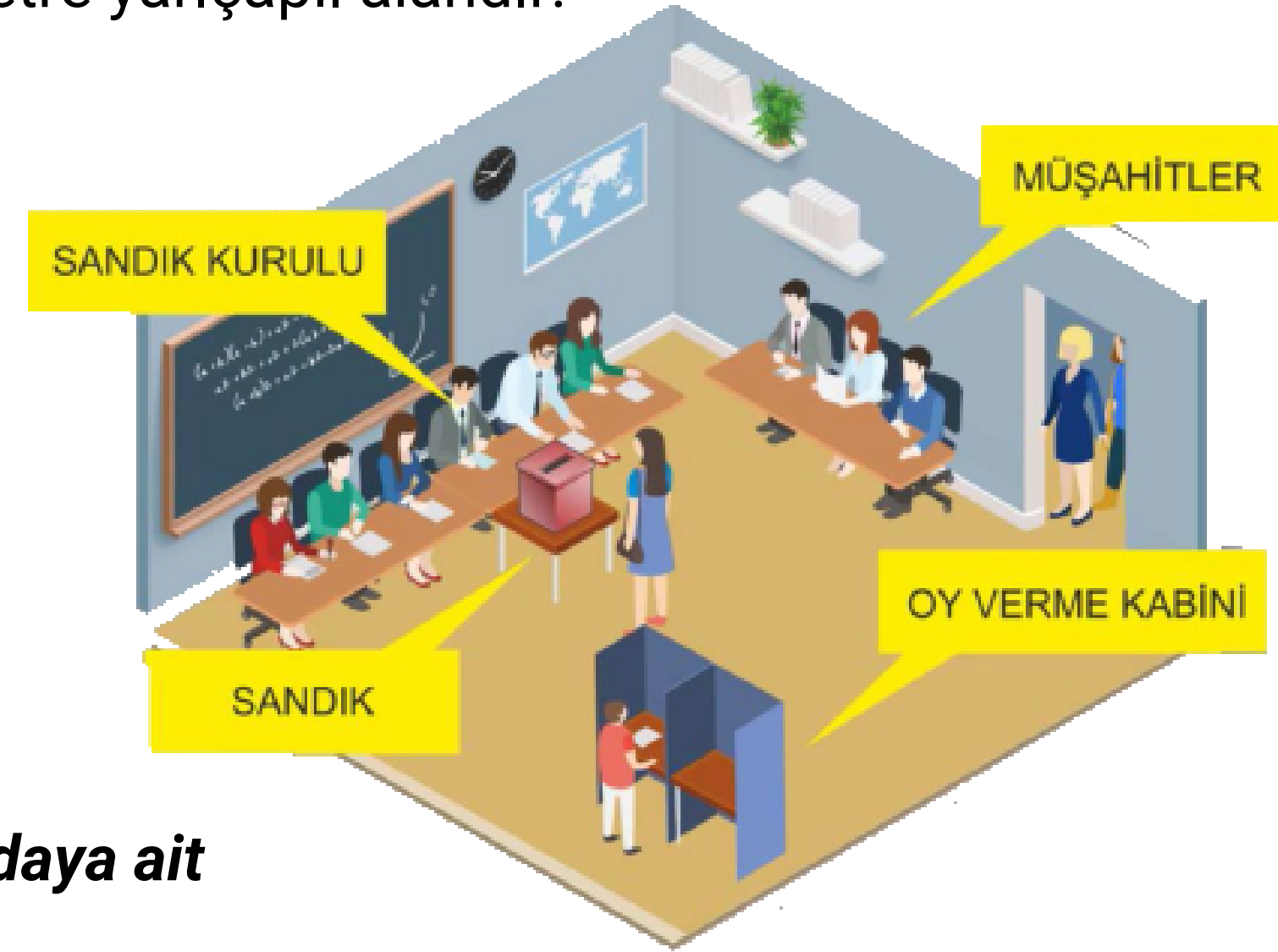
SANDIK ALANI VE SANDIK ÇEVRESİ NEDİR?

Sandık Alanı:

Sandık kurulunun görev yaptığı yer merkez olmak üzere 100 metre yarıçaplı alandır.

Sandık Çevresi :

Oy sandığının konulduğu ve sandık kurulunun görev yaptığı oda, bölüm veya bu amaçla oluşturulan yerdir.

DİKKAT!

Sandığın konulduğu bina içinde herhangi bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem vb. taşınamaz, propaganda yapılamaz.

SANDIK ÇEVRESİNDE BULUNMAYA YETKİLİ KİŞİLER

- Sandık kurulu başkan ve üyeleri
- Müşahitler
- Milletvekilleri
- Adaylar
- Bina sorumluları
- O sandık bölgesinde kayıtlı seçmenler (Oy kullanma işlemi devam ederken oylarını kullanan seçmenler seçim çevresinden ayrılır; ancak sayım - döküm işlemlerinde bulunabilirler)
- Siyasi partilerin seçim kurullarına bildirdikleri itiraza yetkili kişiler ile temsilciler de seçim kurullarınca önceden kendilerine verilen belge ile sandık çevresinde bulunabilirler.

ÖNEMLİ!

Kolluk güçleri sadece çağrı veya herhangi bir seçmenin ihbarı üzerine sandık çevresine gelebilir.

Kolluk güçleri, başkanın talebine veya kurulun kararına uymak zorunda olup, çağrı veya ihbar sebebi ortadan kalkınca sandık çevresinden ayrılmak zorundadır.

SANDIK ÇEVRESİNDE BULUNMASI YASAKLI KİŞİLER

Seçimin güvenliğini saėlamakla görevli kolluk güçleri hariç,

- **özel güvenlik görevlileri ve belediye zabıtalari gibi görevliler de dâhil olmak üzere**
- **resmî üniforma ve silah taşıyan kişiler,**

sandiğın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatına giremezler.

(298 Sayılı Kanun, Madde 82)

Bu yasağın ihlali halinde sandık kurulu durumu tutanağa geçirerek kolluk güçlerini çağırır.

(298 Sayılı Kanun, Madde 82)

MÜŞAHİT KİMDİR? GÖREVLERİ NELERDİR?

- Sandık başı işlemlerini takip etmek üzere, siyasi partilerin bir belge ile görevlendirdiği gözlemcilere müşahit denir.
- Müşahitler gün boyu sandık çevresinde ve sayım esnasında sayım masasında bulunmaya yetkilidir.
- Müşahit seçimin tarafsızlığını, doğru ve düzgün yürümesini denetler. Gerekirse şikayet hakkını kullanır, şikayet reddedilirse ilçe seçim kuruluna itiraz hakkını kullanır.
(Kanun 298, M.116)
- Müşahit, şikayetin sonucunu mutlaka sandık kurulu defterine işleterek, sandık kurulu kararının örneğini almalıdır. Red kararı çıkması halinde kararın örneğini, ilçe seçim kuruluna iletilmesi için bina sorumlusu veya okul avukatına ulaştırmalıdır.

SANDIK KURULU TUTANAK DEFTERİ

Sandık kurulunca yapılan tüm işlemler, tüm sayım ve kararlar sandık kurulu tutanak defterine işlenir ve başkan ve üyelerce imzalanır.

Kurul tarafından reddedilen şikayetler de sandık kurulu tutanak defterine kaydedilir ve kararın bir örneği şikayetçiye verilir.

(Genelge 138, M.59)

ŞİKAYET

Sandık kurulunun her türlü iş ve işlemine karşı sandık kuruluna karşı şikayet yapılabilir.

Şikayet yazılı veya sözlü yapılabilir ve şikayetin tutanak defterine işlenmesi zorunludur.

Sandık kurulu, şikayeti üyelerin oy çokluğu ile karara bağlar. Oy eşitliği halinde başkanın oy kullandığı tarafın görüşü geçerli olur.

Seçmenler, müşahitler veya adaylar şikayete yetkili kişilerdir.

Şikayete yetkili kişilerce yapılan şikayeti tutanağa geçirmeyi reddeden başkan ve üyeler 298 sayılı kanunun 165. maddesi uyarınca 1 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacaktır.

İTİRAZ

Şikayete yetkili kişilerce yapılan şikayetin sandık kurulu tarafından reddedilmesi halinde ilçe seçim kuruluna itiraz yoluna gidilmelidir.

İtiraz sözlü veya yazılı olarak, sandık kurulu aracılığı ile yapılabilir, sandık kurulu bu itirazı ilçe seçim kuruluna iletmek ile yükümlüdür.

İtiraz dilekçesi de sandık kurulu tutanak defterine işlenir.

İtiraz dilekçesinin takibinin sağlanması için, mutlaka en kısa yoldan ilgili örgüt birimlerine bilgi verilmesi önemlidir.

Usulsüzlük yapıldığına şahit olduğumuz her durum için şikayet hakkımızı kullanmamız, şikayetimiz reddedilirse itiraz hakkımızı kullanmamız; ihlallere ilişkin il/ilçe seçim kurulunda sonuç elde edebilmek açısından önemlidir.

ikinci bölüm

OY KULLANIMI SIRASINDAKİ SORUMLULUKLAR

OY VERME SAATİ

Oy verme Batı'da saat **08:00'de başlar ve 17:00'de biter**; Doğu'da saat **07:00'de başlar, 16:00'da biter**.

Oy vermeye saatinde başlanıp başlanmadığı ve saatinde sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığı tutanak altına alınmalıdır.

Bitiş saati geldiği halde sandık başında oylarını vermek üzere bekleyen seçmenler varsa, sandık kurulu başkanı bunların kimliklerini aldıktan sonra sıra ile oylarını kullanmalarına izin verir.

Saat 17.00'den sonra gelen seçmen oy kullanamaz.

Tüm seçmenler oy kullanmış olsa bile 17:00'den önce sayım ve döküm işlemlerine başlanamaz.

SANDIK KURULU ÜYELERİ VE MÜŞAHİTLERİN OY KULLANMASI

Sandık kurulu asil üyeleri görevli oldukları sandıkta oy kullanırlar.

Müşahitler, öncelikle, 'oy kullanma öncesi' yapılacak işlemleri izlemek için oy verme saatinden 1,5 saat önce görevli oldukları sandıklara gitmeli; ardından, gün içinde uygun bir zamanda oy vereceği sandıkta oyunu kullanıp derhal görevli olduğu sandığa geri dönmelidir.

Sandık kurulu üyesinin gelmemesi nedeniyle sandık kurulunda görev alanlar kayıtlı oldukları, kendi sandıklarında oy kullanacaklardır.

KİMLER OY KULLANABİLİR?

Yanında, “fotoğraflı, T.C kimlik numaralı ve soğuk damgalı” resmi kimlik tiplerinden birini getirenler oy kullanabilirler.

Bu belgelerden T. C. kimlik numarasını taşımayan resimli ve resmî bir kimlik belgesi ibraz eden seçmen; seçmen bilgi kâğıdını veya nüfus müdürlüklerince verilmiş nüfus kayıt örneği ile oy kullanabilir.

298 sayılı kanunun 36. maddesi gereğince; seçmen kütüğü adres kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak her yıl güncelleştirilerek oluşturulur. Kütük düzenlemesi nedeniyle seçmen hiçbir şekilde oy kullanma hakkından yoksun bırakılamaz. Adresi kapanmış olması sebebiyle adres kayıt sisteminde görünmeyenler, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün adres kayıt sisteminde bulunan en son geçerli adres kayıt bilgileri kapsamında seçmen kütüğüne kaydedilirler.

OY VERMEDE GEÇERLİ KİMLİK

Yanında, “fotoğraflı, T.C Kimlik numaralı ve soğuk damgalı” resmi kimlik tiplerinden birini getirenler oy kullanabilirler. Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan;

- Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı,
- Geçici kimlik belgesi
- Nüfus cüzdanı
- Resmî dairelerce verilen soğuk damgalı kimlik kartı
- Pasaport
- Evlenme cüzdanı
- Askerlik belgesi
- Sürücü belgesi
- Hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı
- Avukat, noter ve askerî kimlik kartı

(Genelge 138, md. 29)

OY VERMEDE GEÇERLİ KİMLİK

Üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan resimli ve resmî bir kimlik belgesi ibraz eden seçmenin oy kullanabilmesi için, bu belgelerin yanında ayrıca seçmen bilgi kâğıdını veya nüfus müdürlüklerince verilmiş nüfus kayıt örneğini ibraz etmesi şarttır.

Belediyeler ile köy veya mahalle muhtarlarınca düzenlenip onaylanan kimlik belgeleri seçmenin kimliğinin tespitinde geçerli değildir.

(Genelge 135, madde 27)

SANDIK SEÇMEN LİSTESİ

Sandık seçmen listelerinde, o sandığın seçmenleri dışında seçimde görevli kişiler de bulunur.

- Sandık Kurulu başkan ve asıl üyeleri
- Bina sorumluları
- O sandık alanında görevli kolluk kuvvetleri
- İlçe seçim kurulunca görevlendirilmiş ulaştırma görevlileri

Bu kişilerin kendi sandık seçmen listelerindeki isimlerinin karşısında ise oy kullanamaz şerhi bulunur.

142 NUMARALI BELGE SAHİPLERİNİN OY KULLANMASI

İlçe seçim kurullarınca verilmiş «oy kullanmaya izin veren görevli belgesi»ni (142 numaralı belge) ibraz edenler seçmen listesine kayıtlı olmasa da oylarını kullanacaklardır.

Sandık kurulu bu kişilerin 142 numaralı belgelerini oy kullanma işleminden önce alır, seçmenlerin ad ve soyadları ile kimlik bilgileri, oy kullandıkları sandık seçmen listesinin sonuna yazılarak karşısına imzaları alınır. Bu seçmenlerin sayısı, o sandık seçmen listesine dâhil edilmez, oy kullanan seçmenlerin toplamına dâhil edilir.

Bu belgelerin mutlaka ıslak imzalı ve orijinal olduğuna dikkat edilmeli aksi takdirde bu husus tutanak altına alınarak kişinin oy kullanmasına izin verilmemelidir

Sandık kurulunca oy verme işleminden önce alınan 142 numaralı belgeler diğer seçim evrakı ile birlikte ilçe seçim kuruluna teslim edilir.

Müşahitlerimizin, 142 numaralı belge ile oy kullanan kişileri derhal okul sorumlumuza veya okul bilişimcilerimize bildirmesi gerekmektedir. İlçe seçim kurullarınca verilmiş «oy kullanmaya izin veren görevli belgesi» (142 numaralı belge) olmayan hiçbir görevli ve sorumlu, kendi sandığı dışında oy kullanamaz.

KİMLER OY KULLANAMAZ?

- TCK'nın 6. maddesinde belirtilen akıl sağlığı yerinde olmayan kişiler
- Ceza ehliyetinden yoksun kişiler
- Er ve erbaşlar
- Askeriye öğrencileri
- Hükümlüler

CEP TELEFONU İLE OY VERME, KABİNİNE GİRME YASAĞI

- Sandık kurulu seçmenin cep telefonunu oy verme kabinine girmeden önce alır, oy verme işlemi bitiminde teslim eder.
- Oy verme kabinine cep telefonu ile girilmemesi hususunda seçmen ikaz edilir ancak buna rağmen girilmesi halinde 298 sayılı kanunun 158. maddesi uyarınca idari para cezasına çarptırılır, bu durum seçmenin oy kullanmasını engellemez!

ENGELLİ SEÇMENLERİN OY KULLANMASI

(Genelge 135, md 30)

- Görme engelliler, felçliler, elleri eksik olanlar veya bu gibi bedeni engelleri açıkça belli olanlar o seçim çevresi seçmeni olan ve o sırada sandık çevresinde bulunan akrabalarından birinin, akrabası yoksa diğer herhangi bir seçmenin yardımı ile oylarını kullanabilirler.
- Görme engelli vatandaşlar **şablonla** da oy kullanabilirler
- Engelli seçmene yardım edilmesi ancak tek başına oy kullanması mümkün olmayan bir bedeni engelin bulunması halinde mümkündür.
- Bir seçmen birden fazla engelli seçmene yardım edemez!
- Sandık kurulu başkanı ve kurul üyesi hiçbir seçmen ile kapalı oy verme yerine giremez! Aksi halde müşahitlerimizce bu hususun tutanak altına alınması sağlanarak, şikayet hakkı kullanılmalıdır!
- Zihinsel engelli seçmenlerden, seçmen listesinde adı olanların oy kullanmaları engellenemez. Bu kişilerin oy kullanmalarına mani olan bir bedensel engel yok ise oy verme kabinine başka kimse alınmaz!
- Okuma yazma bilmeyen seçmen talep ederse, sandık kurulu başkanı **kurulun huzurunda** gerekli açıklamada bulunabilir.

SOLsandıkGönüllüleri

SANDIK GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ / 2023

MÜŞAHİTLERİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

- Seçmenlerin cep telefonu ile kabine girmemeleri hususunda ikazda bulunulması gerekir!
- Engelli seçmenler bir yakınları veya başka bir seçmen yardımıyla oy kullanabilirler ancak bir seçmen sadece bir seçmene yardımcı olabilir!
- Sandık başkanı hiçbir seçmenle kapalı oy verme yerine giremez. Aksi takdirde müşahitler derhal şikayet haklarını kullanmalıdır.
- Zihinsel engelliler kanunen oy kullanamaz. Ancak seçmen listesinde kayıtlı larsa, oy kullanmalarına mani bir engelleri bulunmadığı müddetçe, kimseden yardım almadan ancak tek başlarına oy kullanabilirler.
- Okuma yazma bilmeyen seçmen talep ederse Sandık kurulu başkanı kurulun huzurunda hiçbir yönlendirme yapmadan sadece adayları yüksek sesle okur. Kabine giremez!
- Oy kullanan seçmenin, listede sadece adının karşısını imzalayıp imzalamadığına dikkat edilmelidir. Aksi takdirde müşahitler şikayet hakkını kullanmalıdır.

OY KULLANAN SEÇMENİN İMZASININ ALINMASI

- Oy kullanan seçmenin, listede sadece adının karşısını imzalayıp imzalamadığını kontrol edilmelidir!
- İmzanın kaymaması için bir şablon (imza cetveli) **mutlaka** kullanılmalıdır.
- Okuma yazma bilmeyenlerden imza atamayanların sol baş parmak izi alınır yoksa diğer parmak izleri alınır. Hiç parmağı olmayan seçmen yerine Sandık Kurulu Başkanı açıklama yazarak imza atar.
- Seçmenin adının karşısında imza varsa o kişiye oy kullandırılmaz.
- **Aksi durumda ŞİKAYET hakkımız kullanılmalıdır!**

üçüncü bölüm

OY SAYIM VE DÖKÜM SÜRECİ

OY VERME İŞLEMİNİN BİTİŞİ

- Oy verme işlemi ***Doğu'da 16:00'da, Batı'da 17:00'de*** sona erer.
- Oy verme işlemi bitimini, kurul başkanı yüksek sesle ilân eder ve oy vermenin bittiği saat tutanak defterine geçirilir.
- Seçmenlerin tümü oy kullanmış olsa dahi oy verme işleminin sona erme saatinden önce sandıklar açılamaz.
- Seyyar sandık kurulu ile ilişkilendirilen sandık kurulu, seyyar sandık kurulu gelmeden ve uygunluk teslim tutanağı ile seyyar sandık kuruluna ait zarflar teslim alınmadan kendi sandığını açamaz.

SAYIMA GEÇİLMEYEN ÖNCE YAPILACAK İŞLER

- Sandıktan çıkan zarflar, sandık kurulu başkanı tarafından yüksek sesle iki kez sayılır.
- Sandık kurulu zarfları geçerli zarflar ve geçersiz zarflar olarak ikiye ayırır.
- Geçersiz zarflar paketlenir ve paketin üzeri mühürlenerek zarf sayısı yazılır. Bu zarflar saklanır ve kesinlikle açılmaz.
- Bu işlemler yapıldıktan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz zarfların toplam sayısı ile o seçim türü için oy kullanan seçmen sayısı karşılaştırılır. Zarf sayısı, o seçim türü için oy kullanan seçmen sayısına eşit veya eksik ise başkaca bir işlem yapılmaz.
- İtiraza uğrayan zarflar bir kenara konulur ve sandık kurulu tarafından incelenerek, geçerli olduğu kabul edilenler geçerli zarflarla, geçersiz kabul edilenler de geçersiz zarflarla birleştirilir.
- Bu işlemler bittikten sonra, geçerli oy zarfları sandığın içine tekrar konularak sayıma geçilir.
- Bütün bu işlemler ayrıca tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır ve mühürlenir.

ZARF SAYISI OY KULLANAN SEÇMEN SAYISINDAN FAZLA İSE NE YAPILIR?

Sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz zarfların toplamının oy kullanan seçmen sayısından fazla olması halinde;

- Eşitliği sağlamak için önce geçersiz zarf sayısı düşülür.
- Geçersiz zarf sayısının düşülmesi halinde de eşitlik sağlanamıyorsa, sandık kurulu başkanı geçerli zarflar arasından, eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişigüzel çeker ve bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir. İmha edilen zarf sayısı tutanağa yazılır.

DİKKAT!

Başka hiçbir durumda zarflar ya da oy pusulaları yakılmaz!

ZARF SAYISI OY KULLANAN SEÇMEN SAYISINDAN FAZLA İSE NE YAPILIR? (ÖRNEK)

Oy kullanan (seçmen listesinde imzası olan) seçmen sayısı: 250

Toplam zarf sayısı: 260

Geçerli zarf sayısı: 255

Geçersiz Zarf Sayısı: 5

Toplam zarf sayısı oy kullanan seçmen sayısından fazla!

Bu durumda;

Geçersiz zarf sayısı düşülür: $260 - 5 = 255$

Sayı yine de eşitlenmediyse sandık başkan, geçerli zarflardan 5 zarfı gelişigüzel çeker ve yakar:

$255 - 5 = 250$. İmha edilen zarf sayısı tutanak defterine yazılır. Böylelikle oy kullanan seçmen sayısı ile zarf sayısı eşitlenir.

Zarfların sayım işlemleri bittikten sonra, oy sayımına geçilir.

GEÇERSİZ ZARFLAR

- Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,
- "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranı olmayan kağıttan imal edilmiş,
- Yüksek Seçim Kurulu amblemi olmayan,
- Üzerinde İlçe Seçim Kurulu mührü bulunmayan,
- Üzerinde sandık kurulu mührü bulunmayan,
- Tamamı yırtılmış olan,
- Üzerinde İlçe Seçim Kurulu ve sandık kurulu mührü dışında herhangi bir mühür, imza, yazı, parmak izi veya herhangi bir işaret bulunan zarflar **geçersiz sayılır.** (298/78-2, 298/98)

Ancak, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı, amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar ile üzerinde leke veya çizik bulunsa dahi bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığı kesin olarak anlaşılamayan zarflar geçerli sayılır.

(Genelge 138, md.38)

SAYIM VE DÖKÜM İŞLERİNE BAŞLANMASI

(Genelge 135, md 39)

- Zarfların sayım işlemleri tamamlandıktan sonra oy sayımına geçilir.
- Sandık kurulu başkanı, sayım ve döküm işine başlamadan önce, sayım ve döküm cetvellerinin boş ve yazısız olduğunu hazır bulunanlara gösterir.
- Zarflar açılarak oy pusulaları içinden çıkarılır ve ters çevrilerek masa üzerine üst üste konulur.
- Bu esnada zarfların içi de kontrol edilir.

HESABA KATILAN VE KATILMAYAN OY PUSULALARI-1

(Genelge 135, md 42)

- Zarfların içinden broşür, el ilanı, özel bir işaret, yazı veya şekil taşıyan kâğıt veya işaret amacı taşıyan herhangi bir madde çıkması durumunda, bu zarftan çıkan oy pusulaları hesaba katılmaz.
- Zarfın içerisinden aynı seçim türüne ait birden fazla oy pusulası çıkmış olması halinde, sadece bu seçim türüne ait oy pusulaları hesaba katılmaz, diğerleri hesaba katılır.
- O zarfta kullanılması gereken oy pusulalarından biri veya birkaçı eksik çıksa bile, zarftan çıkan diğer oy pusulaları hesaba katılır (Hesaba katılmayan oy pusulaları geçersiz oy pusulalarından ayrı olarak bağlanarak paketlenir, paketin üzeri mühürlenir, sayısı yazılır ve saklanır. Hesaba katılmayan oy pusulası sayısı sandık sonuç tutanağına ilgili yere işlenir.
- Zarfın içinden, o seçimde kullanılması gereken oy pusulaları dışında başka bir seçim türüne ait oy pusulası çıkarsa o zarftaki oy pusulalarının hiçbirisi hesaba katılmaz.

HESABA KATILAN VE KATILMAYAN OY PUSULALARI-2

- Zarfın içinden o zarfta kullanılması gereken oy pusulalarından birisi eksik çıkarsa bile zarftan çıkan oy pusulası hesaba katılır.
- Birleşik oy pusulasında baskıda silinme veya yanlışlık yapılmış olsa bile, hangi siyasi parti veya bağımsız aday lehine kullanılmış olduğu “TERCİH” veya “EVET” mührünün vurulduğu yerden kesin olarak anlaşılan oy pusulaları hesaba katılır.
- Hesaba katılmayan oy pusulaları geçersiz oy pusulalarından ayrı olarak bağlanarak paketlenir, paketin üzeri mühürlenerek, sayısı yazılır ve saklanır. ***Bu oy pusulaları yakılamaz, yırtılamaz ve yok edilemez. Bunların sayısı, özel tutanakta ilgili yere işlenir. (Genelge 135, md 41)***
- İçinden hiç oy pusulası çıkmayan boş zarf sayısı toplamı, zarfların açılması bittikten sonra tespit edilip sandık sonuç tutanağına işlenir. (Genelge 135, md.41)

SAYIM

- Başkan, cetvellerin ve sayılacak pusulaların konulacağı torbanın boş olduğunu gösterir.
- Başkan zarfı açar, oy pusulası üzerinde hangi bölüme EVET/TERCİH mührü basılmış ise o bölümü herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde okur. Bu sırada oyların geçerliliğın dikkatle kontrol edilmesi gerekmektedir
- Okunan oy, yazıcı iki üye tarafından sayım döküm cetveline işlenir. Sonuçta uyumsuzluk varsa oylar yeniden sayılır.
- Geçersiz olmasından tereddüt edilen oy pusulaları bir kenara ayrılır.

TEREDDÜT EDİLEN OYLARIN SAYIMI

- Tereddüt edilen oy pusulaları yeniden ele alınır.
- Oyların geçerli olup olmadıkları, sandık kurulunca karara bağlanır.
- Geçerli ve geçersiz oy pusulası sayıları tutanak defterine geçirilir
- Sandık kurulunun kararına katılmayan kurul üyesi, katılmama sebeplerini, muhalefet şerhi olarak tutanak defterine yazar ve imzalar.
- ***Müşahitlerimiz sandık kurulunun geçerli, geçersiz oy ayırımına ilişkin kararına katılmıyorlarsa mutlaka ilçe seçim kuruluna itiraz etmelidir.***

HANGİ OY PUSULALARI GEÇERSİZDİR? -1

(Genelge 135, Md. 42)

- Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,
- Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunmayan,
- Arkasında sandık kurulu mührü bulunmayan,
- Hiçbir yerine “TERCİH” veya “EVET” mührü basılmamış olan,
- Birden fazla cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye, birden fazla ittifaka veya birden fazla bağımsız adaya ayrılan alanlara “TERCİH” veya “EVET” mührü basılmış olan,
- Birden fazla cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye, birden fazla ittifaka veya birden fazla bağımsız adaya ayrılan alana taşmış “TERCİH” veya “EVET” mührü bulunan,

HANGİ OY PUSULALARI GEÇERSİZDİR? -2

- Sandığın ait olduğu seçim çevresinden başka bir seçim çevresi için düzenlenmiş olan,
- Bütünlüğü bozulacak şekilde yırtılmış veya koparılmış olan,
- Üzerine “TERCİH” veya “EVET” mührü dışında veya “TERCİH” veya “EVET” mührü yerine herhangi bir özel işaret, herhangi bir isim, imza kaşesi, mühür veya parmak izi basılmış olan,
- Üzerinde yer alan cumhurbaşkanı adaylarına, siyasi partilere, ittifaklara veya bağımsız adaylara ait bölümleri belirgin bir şekilde ve özel olarak karalanmış, çizilmiş veya işaretlenmiş olan,
- Üzerinde yer alan matbu yazıların ve şekillerin dışında yazılar veya harfler veya sayılar yazılmış veya şekiller çizilmiş olan, birleşik oy pusulaları **geçerli değildir**.

HANGİ OY PUSULALARI GEÇERSİZ KABUL EDİLMEZ? -1

(Genelge 135, md. 42)

- Bütünlüğü bozulmaksızın bir kısmı kaza ile yırtılmış olan,
- Herhangi bir şekilde lekelenmiş olup da bunun özel olarak işaret koymak amacıyla yapılmadığı anlaşılan,
- Oy pusulasının katlanarak zarfa konulması sebebiyle mühür izi, oy pusulasının diğer kısımlarına geçen,
- Bir cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız aday alanına basılan “TERCİH” veya “EVET” mührünün alanları ayıran çizgili bölgeye taşmış olması,

HANGİ OY PUSULALARI GEÇERSİZ KABUL EDİLMEZ? -2

- Bir cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız aday alanına basılan “TERCİH” veya “EVET” mührünün alanları ayıran çizgili bölgeye taşmış olması,
- Başka bir cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız adayın alanına taşmamak kaydıyla, cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız aday alanına birden çok “TERCİH” veya “EVET” mühürü basılması,
- Yetkili seçim kurulları tarafından gönderilen ve Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan oy pusulalarının arkasının sandık kurullarının ihmaliyle mühürlenmemiş olması,
- ***Zarftan çıkan oy pusulalarında bir seçim türüne ait olanının geçersiz olması, diğerinin geçersiz sayılmasını gerektirmez.***

dördüncü bölüm

SONUÇLARIN İLANI VE SONRASINDAKİ SORUMLULUKLAR

SANDIK SONUÇ TUTANAĞINA İŞLENECEK BİLGİLER

Sayım ve döküm işlerinin tamamlanmasından sonra, sandık sonuç tutanaklarının tamamlanıp, imzalanıp, mühürlenmesi aşamasına gelinir. ***Sandık Sonuç Tutanağı'na;***

- Sandık seçmen listesinde kayıtlı olmayan ancak kanun gereği oy kullanan seçmen sayısı,
- Oy kullanan seçmenlerin toplam sayısı,
- Geçerli oy pusulalarının toplamı,
- Geçersiz sayılan veya hesaba katılmayan oy pusulası toplamı ile geçersizlik sebepleri,
- Parti ve bağımsız adayların aldığı oyların ayrı ayrı toplamı ***işlenir.***

(Genelge 135, md.43)

SANDIK SONUÇ TUTANAĞININ İŞLENMESİ

Dikkat edilmesi gereken hususlar:

- Tüm alanların doğru ve eksiksiz doldurulduğuna emin olunmalıdır.
- Parti ve bağımsız adayların aldığı oylar rakam ve yazıyla kaydırılmadan kaydedilmelidir.
- Sonuç tutanağının sandık kurulu üyelerince imzalandığı ve sandık kurulu mührüyle mühürlendiği kontrol edilmelidir.

SONUÇ TUTANAĞI DÜZENLENDİKTEN SONRAKİ İŞLER

- Sandık sonuç tutanağının bir örneği sandık çevresinde herkesin görebileceği bir yere asılır.
- Yapılan bütün bu işlemler, tutanak defterine geçirilir.
- Karara katılmayan kurul üyesi karara muhalefet şerhi yazarak imzalar.
- Sandık sonuç tutanağı düzenlendikten sonra, her bir müşahide* mühürlü ve ıslak imzalı örneği verilir.
- Tutanak almak müşahidin yasal hakkıdır. Sandık kurulunun siyasi partili üyesine tutanak verildiyse ayrıca aynı partinin müşahidine verilmez.
- Ancak yine de sandık kurulu başkanına önceden rica ederek tutanak alınması mümkün olacaktır.

SEÇİM MALZEMELERİNİN İLÇE SEÇİM KURULU'NA TESLİMİ

- Islak imzalı sandık sonuç tutanağı müşahitlere dağıtılır.
- Geçerli, geçersiz ve hesaba katılmayan oy pusulaları, zarflar ve tüm seçim araçları ayrı ayrı paketlenir, bir torbaya konarak mühürlenir.
- Sandık başkanı imzalı ve mühürlü birer adet oy sayım cetveli ile sandık sonuç tutanağını ilçe seçim kuruluna teslim edilmek üzere, mühürlenmiş torbanın dışında, elinde tutar.
- Mühürlü seçim torbası sandık kurulu başkanı ve kura ile belirlenen en az iki sandık kurulu üyesi tarafından ilçe seçim kuruluna götürülür.
- İlçe seçim kuruluna pusula ve seçim araçlarını teslim etmeye gidilirken, hiçbir yere uğranılamaz ve yolda durulamaz.
- Adı kurada çıkmayan sandık kurulu üyesi araçta yer varsa araçla, yoksa kendi imkanları ile başkan ve diğer üyelere refakat edebilir.

İLÇE SEÇİM KURULUNA NE ZAMANA KADAR İTİRAZDA BULUNULABİLİR?

- Cumhurbaşkanlığı Seçimi ile ilgili itirazlar **15 Mayıs 2023 günü saat 17.00'ye,**
- Milletvekili Seçimi ile ilgili itirazlar **16 Mayıs 2023 günü saat 15.00'a** kadar doğrudan ilçe seçim kurullarına yazılı olarak yapılabilir.

(135 sayılı Genelge, madde 53)

